

WAAROM IN GODSNAAM NEDERLANDS LEREN?

Het zijn clichés: Vlamingen zijn meertalig en hebben een goede kennis van het Engels en het Frans. Franstalige Belgen daarentegen houden er helemaal niet van om talen te leren, en ze gruwen vooral van het Nederlands. Dat laatste klopt niet meer, zegt Philippe Van Parys. Franstalig België is zijn taalachterstand aan het inlopen. Al heeft het nog een lange weg te gaan.

Uit de recentste cijfers (2006) van de Eurobarometer – een reeks van onderzoeken over de Europese bevolking die worden uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie – is gebleken dat jonge Walen meer dan ooit over een goede kennis van het Nederlands beschikken. Toch zijn er verhoudingsgewijs nog altijd veel meer jonge Vlamingen die het Frans goed beheersen dan jonge Walen die het Nederlands machtig zijn. Bovendien is Engels in Wallonië, net zoals in Vlaanderen en in Brussel, bij jongeren de vreemde taal die op school de meeste aandacht krijgt.

Brussel

De steekproef van de Eurobarometer is te beperkt om betrouwbare conclusies over de toestand in Brussel te kunnen trekken. Maar uit een onderzoek van de Taalbarometer van de

Vrije Universiteit Brussel uit 2007 kan worden afgeleid dat het aantal mensen in de hoofdstad dat het Engels machtig is, groter is dan het aantal mensen dat het Nederlands beheerst. Hoewel het Nederlands op de Brusselse scholen nooit zo vaak als tweede taal werd aangeleerd, neemt het aantal Brusselaars dat Nederlands kent nog elk jaar gestaag af. De steeds zwakkere positie van het Neder-

lands in de – officieel tweetalige – hoofdstad is vooral te wijten aan het feit dat heel wat Nederlandssprekende Brusselaars tot de oudere leeftijdsgroepen behoren. Die generatie sterft stilaan uit. Bovendien verlaten heel wat Nederlandstalige Brusselaars de hoofdstad, om zich te vestigen in de nabije Vlaamse periferie. Dat is ook het geval voor veel Franstaligen die Nederlands hebben geleerd.

De kennis van het Nederlands onder de Franstalige bevolking van België is niet spectaculair toegenomen, maar er is duidelijk vooruitgang geboekt. Langzaamaan – te langzaam – zien Franstalige Belgen in dat het belangrijk is om de taal van de buur te leren, in plaats van het normaal te vinden dat de ander Frans leert. Nederlands leren is de manier bij uitstek om het weder-

zijdse begrip te verhogen, vertrouwen op te wekken en respect te betuigen.

Bovendien zijn Vlamingen geen verre volksstam waarmee Franstaligen slechts nu en dan toevallig in contact komen. De Vlamingen wonen vlakbij en ze zullen daar blijven wonen; ze zijn de leveranciers en de klanten van de Franstalige Belgen, en omgekeerd. Franstalig België zal met Vlaanderen altijd politieke instellingen blijven delen, want net zoals zijn buur wil het zijn banden met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet opgeven.

Daarom is het voor

de Franstalige bevolking van ons land belangrijk om veel beter Nederlands te kennen dan nu het geval is. Voor de Vlamingen is het belangrijk dat ze hun kennis van het Frans op peil te houden, waardoor Vlaanderen in Europa – op Luxemburg na – de regio in Europa is die het Frans als vreemde taal het best onder de knie heeft.

Niet twee- maar drietalig

Zowel in Vlaanderen als in Wallonië vormt de concurrentie van het Engels een uitdaging, maar die mag niet worden overdreven. Als we kijken naar het gemiddelde voor alle Belgische provincies samen, wijst niets erop dat de tweede landstaal door het Engels wordt verdrongen. Integendeel, er blijkt een sterk positief verband te zijn tussen de kennis van het Engels en die van de tweede landstaal. Wie Engels leert, heeft doorgaans ook belangstelling voor het Frans of het Nederlands.

Wat Brussel betreft, is het verontrustend te moeten vaststellen dat de kennis van de tweede landstaal en van het Engels er zwakker is dan in de Vlaamse provincies, en zelfs zwakker dan in Waals-Brabant. In de tweetalige hoofdstad van België en in de hoofdstad van de Europese Unie, waarvan de instellingen steeds meer in het Engels functioneren, is het belangrijk om drietalig te zijn. Om in of vlak bij Brussel een baan te kunnen vinden, is het voor jonge Franstalige Brusselaars nog belangrijker dan voor jonge Walen en jonge Vlamingen om naast het Frans goed Nederlands en Engels te kennen. En wanneer ze niet in Brussel zelf wonen maar net buiten de hoofdstad – in Vlaanderen – is het

belangrijk dat ze Nederlands kennen om hun burens te kunnen verstaan.

Dringende noodzaak

In Brussel is taalonderwijs dus meer dan elders een dringende noodzaak. De bevolking groeit er tweemaal zo snel als in de twee andere gewesten. Er wonen heel wat jongeren, maar velen van hen zijn werkloos of ze dreigen het te worden wanneer ze de school verlaten. Talenkennis, en in het bijzonder de kennis van het Nederlands, is niet de enige manier om dat probleem aan te pakken. Maar in Brussel is die factor wel uiterst belangrijk.

Om het probleem efficiënt te kunnen aanpakken, moeten er een staatshervorming komen, die de autonomie van het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op het gebied van onderwijs vergroot. Zo kan elk gewest een beleid voeren dat helemaal is afgestemd op zijn specifieke sociaaleconomische situatie. Franstalig België heeft behoefte aan het enthousiasme van duizenden leerkrachten die met anderen het plezier willen delen om andere talen – onder meer het Nederlands – te leren en te spreken. Op die manier kunnen ze warme, duurzame banden smeden met de Nederlandstalige gemeenschap in dit land.

Philippe Van Parys is gewoon hoogleraar aan de Faculteit Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen van de Universiteit Catholique de Louvain.

Stellingchecker:

- *Frans leren op school is minder belangrijk dan Engels.*
- *Vlamingen beheersen het Frans meer dan voldoende. Nu moeten de Franstaligen hun achterstand maar inhalen.*
- *Het belang van talenkennis wordt zwaar overschat.*